

Een pasgeboren kalfje wankelt op zijn poten. Zijn moeder ligt versuft naast hem in het gele stro. De blonde boer in blauwe overall kijkt bezorgd naar de verzwakte koe. Gelukkig, daar is de boerin met de waterspuit. Vlug spuit ze wat water op de neus van de koe. Die staat gelijk op. Ze begint verwoed haar kalfje te likken, die daardoor pardoos zijn evenwicht verliest.

TEKST RENSKÉ BOUMA

FOTO'S EKOLAND

WAAROM HOMEOPATHIE ALLEEN IN DE PRAKTIJK WERKT

BETWIST BOEREN

De blonde boer is de Friese Sybrand Bouma. De lange 44-jarige man boert samen met zijn vrouw Jolanda op het familiebedrijf aan de rand van het Friese dorp Grou. De familie Bouma is altijd aan het innoveren. Al sinds 1989 is het boerenbedrijf biologisch. In 1997 werd de oude boerderij gesloopt en op een groot stuk land een paar kilometer verderop een spiksplinternieuwe boerderij neergezet. De ouderwetse melkstal is vervangen door hypermoderne melkrobots. Ook is het bedrijf sinds 2010 zo goed als antibioticavrij. De hele sector doet hard zijn best het gebruik van het risicovolle antibiotica terug te schroeven, maar volledige onafhankelijkheid is nog ver te zoeken. Behalve voor de familie Bouma. In plaats van antibiotica gebruikt de familie nu water met bijzondere eigenschappen, oftewel homeopathie. Een homeopathisch middel verschilt qua samenstelling niet van normaal kraanwater, maar zou wel de herinnering hebben aan

een stof die er voorheen in heeft gezeten. Dit water met geheugen zet het lichaam aan om de ziekte te bestrijden en de balans in het systeem te herstellen. Voor Sybrand en Jolanda is het gebruik van homeopathie een effectieve manier om antibioticagebruik onnodig te maken, maar ook een meer subtiele manier om met hun vee om te gaan. Antibiotica zijn namelijk erg heftig, terwijl homeopathie weinig tot geen bijwerkingen heeft. De alternatieve geneeswijze wordt echter vaak afgedaan als zweverige onzin en het gebruik van homeopathie is daarom omstreden.

Dat het homeopathie werkt voor deze boeren kan hun veearts, Eric Havik, beamen. "Bij Sybrand en Jolanda gaat het goed zo ver ik kan zien. De koeien lijken altijd in goede conditie. Hun sterftcijfer is gewoon normaal." Toch is de veearts geen fan van homeopathie. "Iets wat zo verdund is dat het er effectief niet meer in zit, kan niet werken. Zo ben ik niet op-

Voor de familie Bouma homeopathie een effectieve manier om antibiotica onnodig te maken.

mee alternatieve behandelwijzen met de autoriteit van de wetenschap en wekken foute verwachtingen bij hun cliënten.”

Homeopathische veearts Liesbeth Ellinger is het daar niet mee eens en vindt wetenschap en homeopathie prima te verenigen. Ellinger is een groot voorvechter van de alternatieve geneeswijze. Zo was ze voorzitter van 2005 tot 2011 van de IAVH, de internationale associatie van homeopathische dierenartsen, en doet ze wetenschappelijk onderzoek naar de werkzaamheid van homeopathische middelen. Daarnaast geeft ze boeren, waaronder Sybrand Bouma, les in het toepassen van homeopathie. Volgens Liesbeth Ellinger is wat Sybrand en Jolanda doen vrij uniek. Van de ruim 400 boeren die ze les heeft gegeven, zijn er maar weinig die in de eerste plaats naar de homeopathie grijpen. “Van de boeren hoor ik vaak dat het moeilijk is om er overtuigd mee door te gaan. Homeopathie is best ingewikkeld. En elke keer als de veearts op het erf komt, krijgen ze te horen: homeopathie is onzin!”

geleid.” Dat klopt, want de enige Nederlandse universiteit die veeartsen opleidt, Universiteit Utrecht, onderwijst niet in alternatieve geneeswijzen. Op de site legt de faculteit Diergeneeskunde uit waarom: “Alternatieve behandelwijzen als acupunctuur en homeopathie zijn gebaseerd op uitgangspunten die niet stroken met of zelfs in tegenspraak zijn met de moderne natuurwetenschappen.” Veeartsen die toch ook gebruik willen maken van homeopathie gedragen zich volgens de UU onprofessioneel. “Zij bekleden hier-

Is homeopathie echt onzin? Sommige wetenschappelijke artikelen concluderen dat homeopathie werkt, sommige dat het niet werkt. In 2005 werd in een grote literatuurstudie geconcludeerd dat homeopathie niet beter werkt dan een placebo. De metastudie omvatte 220 wetenschappelijke stukken en leek daarmee gezaghebbend. Het artikel heeft echter veel kritiek ontvangen. De auteur wordt beschuldigd van ‘cherry picking’. Hij zou specifieke data hebben uitgekozen die zijn hypothese ondersteunen, daarbij belangrijke grote onderzoeken terzijde latend. In 2008 is de studie opnieuw gedaan, maar toen werden andere onderzoeken uitgekozen voor de statistische analyse. De conclusie van de analyse bleek heel afhankelijk van de keuzes die gemaakt werden. Wetenschappelijk gezien is er dus nog geen uitsluitsel over de zin of onzin van homeopathie.

De maatschappij kampt intussen met het probleem van resistente bacteriën, waarvoor door de wetenschap nog geen echte oplossing gevonden is. Sybrand en Jolanda lijken echter wel een oplossing gevonden te hebben, door open te staan voor alternatieve manieren zoals homeopathie. Toch wil Universiteit Utrecht niks horen van de alternatieve geneeswijze en staan veel (vee)artsen er negatief tegenover. Volgens Liesbeth Ellinger is dat omdat niet het bewijs maar het vooroordeel telt. “Om homeopathie te accepteren moet je je wereldbeeld aanpassen en dat willen mensen niet. Zo zei de voorzitter van de Wetenschappelijke raad van Nederland Vandenbroucke: “Aanvaarden dat een oneindige verdunning werkzaam is, leidt tot het verwerpen van een heel bouwwerk van chemisch en fysisch inzicht waarop meer berust dan alleen geneeskunde. Die prijs is gewoon te hoog.”

Homeopathie lijkt potentie te hebben als vervanging van antibiotica, aangezien Sybrand en Jolanda het in de praktijk lukte te boeren zonder. Maar voor de wetenschap is de praktijk niet voldoende. Behalve dat het effect aangetoond moet worden, moet er ook een acceptabele theorie zijn over hoe homeopathie zou kunnen werken. Helaas druist elke theorie die tot nu toe naar voren is gebracht in tegen de aannames waar de wetenschap nu op bouwt. Blijkbaar betekent dit dat deze theorieën onacceptabel zijn. En dat is gek, aangezien de wetenschap zich verre zou moeten houden van dogma's. Juist de wetenschap hoort over de grenzen heen te kijken, hoe gek de wereld daarachter ook lijkt. Alleen de nieuwsgierige wetenschapper is een efficiënte waarheidszoeker. Wanneer wetenschap wordt bedreven door conservatieven, dan verliest de wetenschap de eigenschappen die haar zo bijzonder maakt. Het enige wat zal overblijven van het dynamische gedachtegoed is een statische wereldvisie, zoals er al zoveel zijn. Zonde. ■

Renske Bouma is student Levensmiddelentechnologie aan Wageningen UR. Sybrand Bouma is haar oom.

